

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
за матеріалами XI Всеукраїнської науково-практичної конференції
«ЕЛЕКТРОННІ ТА МЕХАТРОННІ СИСТЕМИ:
ТЕОРІЯ, ІННОВАЦІЇ, ПРАКТИКА»

18 грудня 2025 року

Полтава 2025

УДК 004.42

Л.І. Леві, д.т.н., професор,

О.Ю. Білоус, магістрант

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ КЕРУВАННЯ ЕЛЕКТРОПРИВОДАМИ НАСОСНОЇ СТАНЦІЇ ВОДОПІДГОТОВКИ

Імітаційні дослідження електроприводу насоса проводяться з метою перевірки його працездатності в наступних основних технологічних режимах: запуск на будь-яку робочу швидкість насоса; перехід з однієї робочої швидкості насоса на іншу та зупинка насоса в режимі електричного гальмування. У процесі імітаційних досліджень розглянемо такі режими роботи системи електропривод – насос [1, 2]:

- пуск електроприводу на мінімальну робочу швидкість;
- пуск електроприводу з мінімальної робочої швидкості на максимальну;
- гальмування електроприводу з максимальною швидкістю до мінімальної;
- зупинка електроприводу.

Як приклад розглянуто відпрацювання електроприводом насоса наступного циклу:

- пуск на мінімальну частоту $f_{i\text{мін}} = 5 \text{ Гц}$;
- перехід на максимальну робочу швидкість насоса $f_{p\text{макс}} = 50 \text{ Гц}$;
- перехід на мінімальну частоту $f_{i\text{мін}} = 5 \text{ Гц}$;
- зупинка електроприводу.

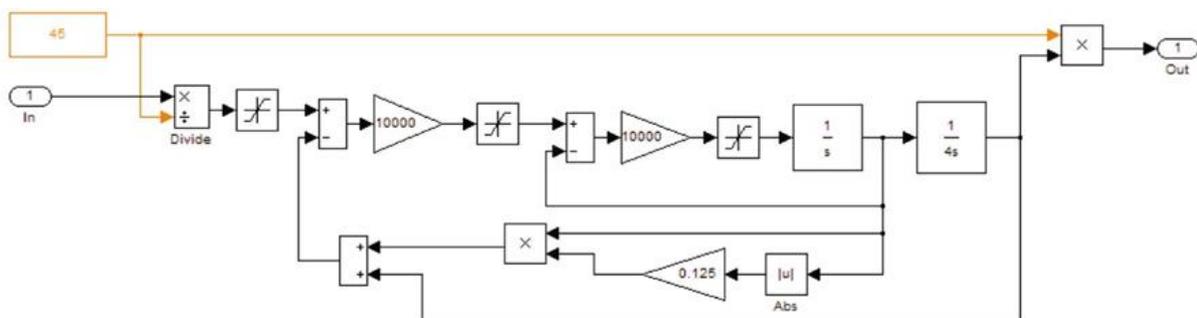

Рисунок 1 – Імітаційна модель задатчика інтенсивності з S-подібною характеристикою

Застосування задатчика інтенсивності з S-подібною характеристикою додатково підвищує плавність перехідних процесів швидкості $\omega(t)$, моменту $M(t)$, фазного струму двигуна $I_{\phi}(t)$.

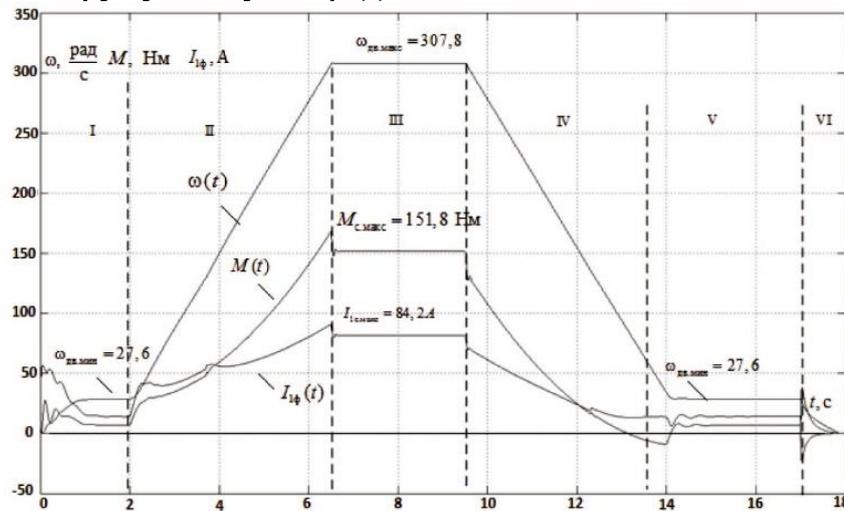

Рисунок 2 – Результати імітаційних досліджень відпрацювання електроприводом насоса заданого циклу з лінійним ЗІ за часом $T_{зі} = 3$ с: графіки перехідних процесів – швидкості $\omega(t)$, моменту $M(t)$, фазного струму двигуна $I_{\phi}(t)$

Отримані результати імітаційних досліджень доводять, що частотно-регульований асинхронний електропривод насоса під «вентиляторним» навантаженням при скалярному керуванні із законом керування $U_1/f_1^2 = \text{const}$ і коригуванням вольт-частотної характеристики забезпечує пуск електроприводу з початкової частоти та потрібний діапазон регулювання швидкості насоса. Перехідні процеси в електроприводі особливо із задатчиком інтенсивності з S-подібною характеристикою протікають плавно з обмеженням динамічного моменту струмів двигуна і перетворювача.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Коньшин В.І. «Водопідготовка. Інженерні розрахунки схем водопідготовки в енергетиці» [Електронний ресурс]: навч. посіб. для спеціальностей: 142 «Енергетичне машинобудування», 143 «Атомна енергетика» / укладач В.І. Коньшин. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 157 с.
2. Моделювання систем управління в SIMULINK: навч. посібник / [В.О. Богомолів, О.Г. Гурко, В.І. Клименко, Д.М. Леонт'єв, О.М. Красюк]; М-во освіти і науки України. Харків: ХНАДУ, 2018. 220 с.

**RESEARCH OF THE ELECTRIC DRIVE CONTROL SYSTEM OF A
WATER TREATMENT PUMPING STATION**

L. Lievi, ScD, Professor,

O. Bilous, Master's student,

National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"